

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІТОПАТОЛОГІЯ»**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	201 Агрономія, ОПП Агрономія
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Курс, семестр	4 курс 7 семестр
Трудомісткість	Загальна кількість годин – 90 Кількість кредитів – 3
Мова(и) викладання	Державна
ННІ / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології, захист рослин
Контактні дані розробника(ів)	<i>Викладач:</i> Поспелова Ганна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент Контакти: каб. 75, (навчальний корпус № 1) E-mail: ganna.pospelova@pdaa.edu.ua https://www.pdaa.edu.ua/people/pospyelova-ganna-dmytrivna <i>Викладач:</i> Нечипоренко Наталія, кандидат сільськогосподарських наук, Контакти: каб. 75, (навчальний корпус № 1) E-mail: nataliia.necheporenko@pdaa.edu.ua https://www.pdaa.edu.ua/people/nechyporenko-nataliya-ivanivna
Мета вивчення навчальної дисципліни	Озброїти майбутнього фахівця сучасними теоретичними знаннями та практичними навичками з питань особливостей розвитку хвороб сільськогосподарських культур, видового складу збудників та ареалів їх поширення, діагностичних ознак проявлення хвороб на різних органах рослин, впливу біотичних і абіотичних факторів середовища на розвиток хвороби, джерел та місць резервування інфекції, заходів захисту від окремих хвороб і системи заходів проти хвороб окремої культури.
Компетентності	ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 8. Навички здійснення безпечної діяльності. ЗК 11. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ФК 1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плідівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин). ФК 3. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із

	<p>виросуванням сільськогосподарських та інших рослин.</p> <p>ФК 7. Здатність науково обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин з урахуванням їх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище.</p>
Результати навчання	<p>ПРН 4. Проводити літературний пошук української та іноземною мовою та аналізувати отриману інформацію</p> <p>ПРН 6. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин, в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін.</p> <p>ПРН 8. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття.</p>
Методи навчання	<p>За джерелом знань (МН): МН 1 – словесні методи: лекція, інструктаж. МН 2 – наочні методи: демонстрування і спостереження. МН 3 – практичні методи: лабораторні роботи, робота з навчально-методичною літературою (конспектування, анування). За ступенем керівництва (МНСР) МНСР 1 – методи самостійної роботи вдома: самостійна робота без контролю викладача (завдання для самостійної роботи), Інноваційні методи навчання (МНІ): МНІ 4 – комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; відіоконтнту; дистанційне навчання.</p>
Програма навчальної дисципліни	<p>Тема 1. Введення у фітопатологію.</p> <p>Тема 2. Поняття патологічного процесу.</p> <p>Тема 3. Фітопатогенні організми, їх класифікація, морфологія та біологія.</p> <p>Тема 4. Хвороби зернових колосових культур і кукурудзи (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).</p> <p>Тема 5. Хвороби бобових культур (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).</p> <p>Тема 6. Хвороби технічних культур (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).</p> <p>Тема 7. Хвороби картоплі та овочевих культур (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).</p> <p>Тема 8. Хвороби плодівих і ягідних культур (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).</p>
Стратегія оцінювання результатів навчання	<p>Форми поточного контролю: опитування; виконання завдань лабораторних робіт, виконання завдань самостійної роботи, виконання тестів.</p> <p>Форма семестрового контролю: екзамен.</p>
Політика навчальної дисципліни	<p>1. Академічна доброчесність: здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p> <p>2. Дедлайни та перескладання: лабораторні роботи, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу деканату.</p>

	<p>3. На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету</p>
<p>Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)</p>	<p>«Ботаніка», «Біофізика», «Неорганічна та органічна хімія», «Фізіологія рослин».</p>
<p>Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни (за потреби)</p>	<p>Презентації, відеоконтент, https://moodle.pdau.edu.ua/course/view.php?id=2964</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;"><i>Основні</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Буджак В. В., Літвіненко С. Г. Фітопатологія: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2016. 400 с. 2. Дмитрик П. М. Фітопатологія. Конспект лекцій. Івано-Франківськ, 2015. 127с. 3. Захист злакових і бобових культур від шкідників, хвороб і бур'янів: Навчальний посібник [М. О. Білик, М. Д. Євтушенко, Ф. М. Марютін, В. К. Пантелєєв, В. П. Туренко], за ред. д-ра біол. Наук, проф. В. К. Пантелєєва. Харків: Еспада, 2005. 672 с. 4. Імунітет рослин : Підручник [М. Д. Євтушенко, М. П. Лісовий, В. К. Пантелєєв, О. М. Слюсаренко; за ред. М. П. Лісового]. К. : Колобіг, 2004. 304 с. 5. Колодійчук В. Д., Кривенко А. І., Шушківська Н. І. Практикум із сільськогосподарської фітопатології. К.: «Центр учбової літератури», 2022. 223 с. 6. Марков І. Л. Практикум із сільськогосподарської фітопатології. К.: Урожай, 1998. 272. с. 7. Марютін Ф. М., Малина Г. В. Тлумачний словник основних фітопатологічних термінів. Харків, 2009. 32 с. 8. Мусієнко С. І. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Фітопатологія» для студентів I курсу денної форми навчання за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство. Харків. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, 2018. 300 с. 9. Недвига О. Є. Словник понять і термінів з фітопатології. Умань, 2001. 302 с. 10. Перепелиця Л.О., Корево Н.І., Гуторчук С.Л. Словник-довідник з фітопатології для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: Житомир: ЖДУ ім. І. Франка. 2023. 109 с. 11. Пересипкін В. Ф. Атлас хвороб польових культур. К.: Урожай, 1987. 144 с. 12. Пересипкін В. Ф. Сільськогосподарська фітопатологія. К.: Аграрна освіта, 2000. 415 с. 13. Фітопатологія: Навчальний посібник [Ф. М.Марютін, В. К.Пантелєєв, М. О.Білик, За ред. Проф. Ф. М. Марютіна]. Харків: Еспада, 2008. 552 с.

14. Фітопатологія: Підручник [І. Л. Марков, О. В. Башта, Д. Т. Гентош, В. А. Глим'язний, О. П. Дерменко, Є. П. Черненко]; за ред. І. Л. Маркова. К., 2016. 548 с.

Допоміжні

1. Комплексні системи захисту сільськогосподарських культур від хвороб: навч. посіб. / В. П. Туренко, М. О. Білик, А. В. Кулешов та ін., за ред. д-ра с.-г. наук, проф. В. П. Туренка, канд. біол. наук, доц. М. О. Білика; ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Харків : Майдан, 2019. 330 с.
2. Літвіненко С. Г., Буджак В. В. Фітопатологія : конспект лекцій. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 48 с.
3. Міщенко Л.Т. Вірусні хвороби озимої пшениці. К.: Фітосоціоцентр, 2009. 352 с.
4. Перепелиця Л.О., Корево Н.І., Гуторчук С.Л. Словник-довідник з фітопатології для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: Житомир: ЖДУ ім. І. Франка. 2023. 109 с.
5. Поспелов С. В., Поспелова Г. Д., Нечипоренко Н. І., Коваленко Н. П., Охріменко В. В. Моніторинг хвороб кукурудзи в умовах Полтавського регіону. *Вісник ПДАА*. 2021. № 3. С. 37-44.
6. Поспелов С. В., Поспелова Г. Д., Нечипоренко Н. І., Міщенко О. В., Черняк О. О., Скляр С. С., Іванічко О. В. Аналіз фітопатогенного стану посівів соняшнику в період вегетації за різних агрокліматичних умов. *Вісник ПДАА*. 2021. № 4. С. 133–141.
7. Поспелова Г. Д., Коваленко Н. П., Нечипоренко Н. І., Шерстюк О. Л., Морозов О. М. Вплив передпосівної обробки на посівні якості та фітосанітарний стан насіння нуту. *Вісник ПДАА*. 2022. № 2. С. 127–134.
8. Фітопатогенні бактерії. Бактеріальні хвороби рослин: Монографія [Р.І.Гвоздяк, Л.А.Пасічник, Л.М.Яковлева [та ін.], За ред.. В.П.Патики]. К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2011. 444с.
9. Хвороби та шкідники картоплі, заходи боротьби з ними. [П. С. Теслюк, В. С. Куценко, А. А. Подгаєцький, О. П. Мигловець, Я. Б. Демкович, А. Ф. Борівський, Л. П. Теслюк, В. П.Купріянов]. К.: Ріджи, 2017. 232 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Державна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України. URL: <https://dns.gb.com.ua/>
3. Головний сайт для агрономів. URL: <https://superagronom.com/>
4. Національна академія аграрних наук України. URL: <http://naas.gov.ua/>